

Nový francouzský prozatímní cvičební řád pro pěchotu.)*

(Réglement provisoire de manoeuvre d'infanterie du 1er Février 1920.)

(Pokračování.)

Část I. Všeobecné zásady.

Kapitola I. Cíl a rozdělení výcviku.

Jediným cílem výcviku vojska jest příprava k válce. Úspěch zabezpečuje pouze pevná vůle zvítěziti. Tato povzbuzuje srdce, budí energii a činí pěchotu udatnou v přiblížování, vytrvalou v útocích a nepoddajnou v obraně. Nejdůležitějším úkolem výcviku proto jest, aby se tato vůle zvítěziti vojnům vstřípila a aby se jim ukázaly prostředky k vítězství.

Základem, o nějž se má každý výcvik opřít, jest především pevná kázeň a řádná mravní výchova. Čím jest oddíl ukázněnější a čím lépe jsou poddůstojníci vycvičeni, tím méně jest třeba obětí k tomu, aby takový oddíl zvítězil. Nadbytek kázně a výcviku vyjádří se ve válce vždy úsporou prolité krve.

Kapitola II. Činnost velitelů.

Činnost velitelů při výcviku řídí se podle těchto zásad: Velitel roty jest úplně odpovědný za výcvik své roty a za tím účelem používá všech svých představených.

Všeobecně řečeno: velitel vyšší jednotky ustanoví cíl, jehož má býti dosaženo, naznačí své úmysly a určí práci, která náleží podřízeným jednotkám, ponechávaje těmto volnost ve výběru prostředků k provedení.

Plukovník řídí společný výcvik pluku; tento výcvik týká se jak vojnů, tak i poddůstojníků a důstojníků.

*) Viz článek majora R. Hanáka: Nový francouzský cvičební řád pro pěchotu, *Vojenské Rozhledy*, roč. I., str. 108 n.

Velitel pluku jest pověřen kontrolou výcviku všech podřízených jednotek. Tato kontrola má zameziti jednak nedbalosti, jednak pokleskům proti předpisu.

Kapitola III. Všeobecné metody výcviku.

Cvičební řád poskytuje prostředky k vytvoření ukázněných, vycvičených, pohyblivých jednotek k boji schopných.

Semknutá cvičení jsou školou ukáznění a pospolitosti. Dávají jednotkám možnost ukázati se ve veřejnosti a pohybovati se v dokonalém pořádku při všech příležitostech, které nesouvisí s bojem.

Cvičení pohybů (des exercices d'assouplissement) připravují jednotky k bojovým cvičením a učí je — neodvisle od všech taktických námětů — pouze mechanismu rychlého pohybu.

Bojová cvičení jsou cvičení ve správném použití všech vědomostí, v předešlých periodách nabytých, za střídajících se podmínek války. Obsahují veškerou činnost vojsk od okamžiku, kdy tyto vkročí do sféry nepřátelského dělostřelectva a nepřátelské aviatiky, totiž: přibližování, útok, zteč, pronásledování, obranu a boj při ústupu.

Semknutá cvičení konají se pouze na místech, která dovolují přesné provedení. Cvičení pohybů počínají na cvičištích nebo ve snadném terénu a pokračují pak v terénu různorodém. Bojová cvičení provádějí se zásadně pokud možno v terénu střídavém.

Vojini mají zůstati zásadně — pod vedením šarží své roty. Je-li nutno spojití více čet nebo rot za tím účelem, aby se dosáhlo jednotek s válečným stavem, i tu jest nutno ponechati vojiny pod stejným velením. Smíšení vojinů z různých rot za účelem vytvoření jedné čety jest se pokud možno vystříhati. Výcvik děje se postupně a bez ohledu na to, zdali jest jedno cvičení nebo pohyb úplně nacvičen. Pořad, v jakém mají býti různé předměty cvičeny, jest nezávislý od pořadu, v jakém jsou ve cvičebním řádu naznačeny.

Ačkoliv jest nutno nejdříve začíti s technickou stránkou výcviku, přece musí ve veškerém výcviku převyšovati idea boje. Bojová cvičení skupiny musí začíti ihned, jakmile nováčkové znají vlastnosti své zbraně a nejobvyklejší pohyby.

Výběr a výcvik instruktorů jest jednou z nejdůležitějších prací velitele praporu a čety.

Chování instruktora má velikou důležitost. Jeho činnost a příklad má veliký vliv na výsledek výcviku. Instruktor musí znáti cvičební řád a musí též řádně promysleti způsoby podrobného provedení. Svůj výklad musí instruktor přizpůsobiti různé inteligenci nováčků, aniž by upadl do tónu důvěrného nebo dokonce sprostého. Instruktor nesmí též místo výkladu konati dlouhých přednášek. Nesmí též nikdy příslušný text cvičebního řádu prostě přečísti. Nováčkové nejlépe porozumějí, když jim instruktor všechno řádně ukáže. Především však musí se své práci věnovati s plnou chutí a musí míti přesvědčení, že přes všechny materiální obtíže možno vždy docíliti dobrých výsledků, a že dobrou vůlí a láskou k věci lze všechny překážky překonat.

Zvláštnosti individuálního výcviku.

Výcvik vojína děje se individuálně, t. j. každý nováček, pochopiv nejdříve vytknutý cíl, musí sám k tomu hleděti, aby toho cíle za pomoci rady instruktorovy dosáhl. Instruktor musí však dobře znáti charakter a stupeň inteligence každého jednotlivého vojína a jeho výcviková metoda musí býti tímto ohledem vedena.

Takovým způsobem dosáhne se toho, že nováčkové budou míti v rotě vždy téhož instruktora.

Nováčkové jsou buď v jedné nebo ve dvou řadách (podle počtu) v rozstupu asi 4 kroků, takže mají úplnou volnost pohybů. Instruktor postaví se na jistou vzdálenost před skupinu, aby mohl celou skupinu přehlédnouti.

Výcvik děje se buď; a) bez povelu (každý cvičí pro sebe),
b) na povel.

a) Výcvik bez povelu. Instruktor nejdříve pomalu ukáže pohyb, rozdělí jej též na několik pohybů částečných (temp) a podá krátký výklad, který se týká provádění. Vojnín cvičí potom sami za dohledu instruktora, který špatné pohyby, je-li toho třeba, opravuje. Zpozoruje-li instruktor v provádění cvičení bez povelu jakousi nedbalost nebo lenivost, započne ihned výcvik podle povelu.

b) Výcvik na povel. Tento výcvik započne co nejdříve, jakmile nováčkové znají mechanism pohybů. Hlavním cílem tohoto výcviku jest, aby byl vojnín systematickým opakováním správných pohybů takřka automaticky přiveden k výkonům absolutně přesným. Toto cvičení vychovává u vojína různé vlastnosti, které pak v boji zaručují jeho poslušnost.

Zvláštnosti výcviku skupiny.

Výcvik skupiny má zvláštní důležitost, a to proto, poněvadž vojnín jest jen tenkrát ve válce upotřebitelný, jestliže zná bojovati v rámci skupiny.

Výcvik ve skupině jest úzce spojen s výcvikem individuálním a provádí se poddůstojníky a veliteli skupin. Skupina jest tak malá, že instruktor může každého muže pozorně sledovati. Ve skupině zastoupeny jsou dále všechny zbraně, jichž bývá v boji používáno.

Zvláštnosti výcviku jednotek.

Výcvik skupiny a čtyř děje se vždy v rotě. Ať jest stav roty jakýkoli, nikdy nesmí býti skupiny za účelem výcviku seřazené slabší než 10 mužů.

Četa skládá se ze tří, výjimečně ze dvou skupin. Takto cvičí skupina a četa vždy s takovým stavem, jaký mají za války.

Za účelem cvičení v rotě o 3 nebo 4 četách, nebo v praporu o 3 nebo 4 rotách, sloučí velitel praporu z různých rot přechodně potřebné jednotky.

Výcvik jedné jednotky děje se vždy jejím velitelem a sice podle návodů velitele nejbližší vyšší jednotky.

Velitel snaží se ve cvičení pohybů přivést častou změnu. Velí s klidem a vystříhá se každého rozhoření, které škodí pořádku a činí oddíl nervosní.

Hluk při cvičení a při pohybech jest znamením jistého nedostatku ve výcviku oddílu i poddůstojníků.

Velitelé podřízených částí napomáhají při provádění pohybů tím, že vedou svou část a že co nejjednodušším způsobem podávají nutné výklady. Jestliže musí velet, činí to tak silným hlasem, aby byli slyšeni pouze u vlastního oddílu. Chce-li velitel, aby celá jednotka cvičila na jeho povel, nebo, když má velitel pochybnosti, že by se tak nestalo, tu musí vždy naznačiti slovy: „*Na můj povel —*“.

Zvláštnosti semknutého cvičení.

Semknutému cvičení učí se vojnín nejdříve při výcviku individuálním nebo ve skupině, a to napřed beze zbraně a potom se zbraní. Jakmile jsou tato cvičení již dosti známa, nevěnuje se jim potom zvláštní čas, nýbrž vykonávají se při shromažďování jednotky nebo ke konci cvičení. Nezbytná jest největší přesnost. Vyrovnání musí býti co nejdokonalejší a požaduje se absolutní nehybnosti. Pohovy jsou dosti časté, tak aby byla zamezena ledabylost při provádění cvičení.

Pohyb děje se vždy ve stejnoměrném kroku a zbraň nosí vojin na pravém rameni. Jest vždy výhodnější, aby se jedno cvičení konalo ponenáhlu několika jednotlivými pohyby, ale přesně, než aby se vyhledávalo rychlosti výkonu, která stává se tu bezpředmětnou. Provádění semknutých cvičení podrží takto svou plnou platnost a to při nejmenší spotřebě času. Semknutá cvičení možno zařaditi mezi cvičení pohybů nebo cvičení v boji, jestliže uzná instruktor za užitečné, aby sám vojín úplně ovládl. Jakmile jest však účelu dosaženo, jest nutno toto cvičení ihned ukončiti.

Zvláštnosti cvičení pohybů.

Cvičení pohybů provádějí se bez stejnoměrného kroku; vojíní mají zbraň buď na řemeni nebo v ruce.

Skupiny pohybují se nejčastěji v malých proudech. To jest útvar nejméně viditelný a nejvíce ohebný. Pohybují-li se skupiny výjimečně v řadě, není třeba vyrovnání. Při těchto cvičeních jest nutno přihlížeti k rychlosti rozhodnutí a výkonu. Povelý provádějí se okamžitě a sice pomocí pokynů. Poněvadž jsou cvičení pohybů pouze přípravou ke cvičením bojovým, není třeba se s nimi dlouho zabývat, nýbrž nutno pokud možno nejdříve přejíti ke cvičením bojovým.

Zvláštnosti tělesného otužování.

Pro cvičení v tělesném otužování rozdělí se nováčkové podle svých tělesných schopností na tři skupiny. Na skupinu tělesně silných vojinů, prostředních a slabých.

Tato cvičení provádějí se vždy tak, že každý vojin, ať jest jakéhokoli zaměstnání, musí denně vykonati některé cvičení v tělesném otužování. Cvičení koná se nejméně jednu hodinu před jídlem nebo dvě hodiny po jídle a trvá nejdéle 50 minut. Při velikém vedru nebo za tuhé zimy nutno dobu cvičení přiměřeně zkrátiti.

Zvláštnosti výcviku v pochodu.

Otužování v pochodu možno dosáhnouti tím, že ke cvičení volí se vždy místa vzdálenější a že vždy od 14 do 14 dnů zvyšuje se zatížení ve výstroji vojinů. Tyto pochody dějí se nejdříve v rotě, pak v praporu a pluku.

Předmětem zvláštní pozornosti jest pochodová kázeň, která musí býti za každých podmínek zachovávána. Pochody v noci provádějí se při příležitosti nočních cvičení.

Zvláštnosti výcviku ve střelbě, házení ručních granátů a v boji s bodákem.

Při individuálním výcviku vyučuje se užívání různých zbraní teoreticky. Pouze t. zv. pohyby mechanické — postoj střelce, nabíjení zbraně atd. — mohou býti zvlášť cvičeny. Vyučování o používání zbraní pro nováčky celé roty svěřuje velitel roty vybraným a nejschopnějším instruktorům, kteří v tom či onom oboru docílili nejlepších výsledků.

Zvláštnosti výchovy mravní a výchovy v kázni.

Výcvik v kázni má ten účel, aby hned od počátku vštípl nováčkovi smysl pro pořádek, pro naprostou poslušnost, pro správné držení těla, které si pak vojin zachovává po celou dobu služební.

Základem toho výcviku jest vnitřní služba a služba v posádce, kterou nutno co nejdříve znáti. Jest nejlépe, aby byl nováček postaven bez dlouhého teoretického vykládání před konkrétní případ, jako jest vzdávání pocty na ulici, udržování zbraní, služba stráží atd.

Výklad o branném zákonu a o přestupcích proti kázni jest svěřiti vždy důstojníkům.

Prostředky k vybudování přísné kázně nestačí však nikterak k povznesení ducha vojinů a k upevnění charakteru. Toto musí doplniti výchova mravní. Tato vykonává se dvěma rozličnými způsoby:

1. Trpělivým vychováváním mentality budoucího borce, jemuž třeba vyloučiti, proč jest nutno býti připraven k válce a proč musí všechny ty oběti přinést národ, který chce zůstat neodvislým a který chce svobodně žiti. Tato výchova obsahuje válečný dějepis, vyličení skvělých činů předků, vlastního pluku, předčítání udělených vyznamenání atd. Tato výchova jest předmětem krátkých přednášek.

2. Předčítáním a volným rozhovorem o otázkách současného života, o běžných událostech, o nichž však nutno míti správné orientace. Tyto rozhovory nutno svěřiti kvalifikovaným důstojníkům, kteří dovedou s vojiny mluvit v jejich nářečí. Musí býti nenucené a nemají býti podmíněny nátlakem. Nejlépe jest navázání hovoru v přestávkách mezi cvičením nebo před jídlem a pod. Každý důstojník má si svým vlastním způsobem získati srdce svých podřízených a má uměti vštípit jim své přesvědčení.

Kapitola IV. Roční rozvrh výcviku.

Program výcviku každé jednotky jest vypracován vždy velitelem jednotky nejbližší vyšší. Čím jest jednotka vyšší, tím méně jest tento program podrobný; naznačuje jasně cíl, jehož má býti dosaženo, jakož i jednotlivá období pro různou učebnou látku.

Každá jednotka pracuje v rámci tohoto programu samostatně, za pomoci všech prostředků a se zvláštním ohledem na denní okolnosti. Vyšší velitel se častěji přesvědčí, zda-li byly jeho úmysly dobře pochopeny; učiněné chyby, e-li třeba, opraví.

Plukovník obdrží všeobecnou instrukci od generála, velitele brigády, a sestaví potom na celý rok program pro pluk a prapory.

První období výcviku trvá 4 měsíce. Na konci tohoto období musí býti nováčkové schopni k zařazení. Velitel pluku ustanoví, kdy jsou nováčkové zařazeni do kulometných rot a kdy mohou býti mladí vojini pojmenováni podle jednotlivých zvláštních úloh bojové skupiny (na př. střelec, granátník, pozorovatel atd.); konečně ustanoví velitel pluku i čas, v němž jsou jisti specialisté (telefonisté, písaři, ošetřovatelé atd.) zařazeni do mimořádné roty.

Velitel pluku ustanoví dobu, kdy počnou bojová cvičení v praporu nebo v pluku a řídí též výchovu důstojníků a poddůstojníků.

Velitelé praporů vypracují podobný program pro rotu a naznačí podrobně osnovu pro výchovu poddůstojníků a specialistů.

Podle toho sestaví pak velitel roty podrobný program, stanoví začátek i skončení různých období výcviku, určí cíl výcviku, rozdělí práci svým důstojníkům a poddůstojníkům a přesně vyměří jejich odpovědnost.

Denně shromáždí velitel roty všechny instruktory a udělí jim pokyny pro příští den.

Kapitola V. Výcvik u tělesa.

Hlavní body výcviku vojinů jsou tyto:

1. výchova mravní;
2. tělesné otužování;
3. výcvik vojína, obsahující všechny pohyby a střelbu s různými zbraněmi pěchoty, dále cvik družin a skupin;
4. semknutá cvičení skupiny, čety a vyšších jednotek;
5. znalost využitkování terénu, používání lopaty a masky;
6. cvičení pohybů různých jednotek;

7. výcvik specialistů, spojovací služba, telefonisté, zákopníci atd.;
8. bojová cvičení;
9. pravidla pro různé okolnosti života v poli (pochod, nocování, táboření, nástup do vlaku, automobilů atd.);
10. důležitá pravidla vnitřní služby a služby posádkové (výcvik v kázni).

Výcvik vojinů řídit se musí těmito zásadami:

1. Jest nutno, aby každý pěšák byl obeznámen s jakoukoli zbraní, která se vyskytuje u bojové skupiny, a mimo to aby byl obeznámen i s kulometem;
2. Poněvadž bojová skupina jest základním prvkem boje, musí se vyučovat v užívání zbraně v rámci skupiny; užívání kulometů pak u kulometné roty a užívání minometů učí se všechno mužstvo této jednotky;
3. Ke konci tohoto výcviku musí býti každý muž tak vycvičen, aby dovedl vyplnit jakoukoli úlohu v bojové skupině a aby též znal taktické spoluúčinkování této skupiny se skupinami jinými;
4. Jakmile jest toho prvního cíle dosaženo, jest nutno, aby byl vojin co nejlépe vycvičen v používání různých zbraní pěchoty a aby bylo zajištěno doplnění a výcvik specialistů (signalistů, telefonistů, zákopníků atd.). Každý obdrží svou úlohu v bojové skupině;
5. Tento výcvik se s taktického stanoviska rozšíří, prohloubí a vyrovná bojovými cvičeními.

Výcvik nováčků.

Výcvik nováčků má tato období:

1. Všichni nováčkové zařazení jsou do různých rot a v těchto rotách jsou ozbrojeni, vystrojeni a vycvičeni nejdříve jako obyčejní pěšáci střelci. Obdrží nejdříve individuální výcvik pěšáka, výcvik v pohybech semknutého cvičení a v začátcích střelby.

2. Ke konci prvního měsíce ustanoví praporeční velitelé kulometčiky a mužstvo pro obsluhu minometů a 3·7 cm děla. Tito vojíní jsou pak k dalšímu výcviku předáni k rotě kulometné. V rotách pokračuje se ve výcviku bojové skupiny.

V této době jsou též vybráni poddůstojníci elévové a jsou v každém praporu spojeni ve zvláštní četě.

3. Ke konci třetího měsíce pověří velitel roty (kapitán) každého nováčka jistou úlohou v bojové skupině a vydá jim patřičnou výzbroj a výstroj.

Od tohoto okamžiku cvičí se každý intenzivně ve své úloze a výcvik v boji ve skupině se skončí.

4. Od čtvrtého měsíce počínaje prohlubuje se výcvik prvního období v jednotlivých rotách a hledí se, aby bylo dosaženo vzorného mužstva. Konají se dále bojová cvičení skupiny ve spojení s druhými skupinami, později pak bojová cvičení ve vyšších jednotkách až včetně pluku.

Resumé.

Nováček jest tehdy schopen zařazení, jestliže zná bojovati v rámci skupiny. Ke konci prvního období (po čtvrtém měsíci) musí mezi jiným znáti: Obsluhu své zbraně, využitkování terénu, užívání lopaty, masky a různá pravidla, jichž nutno zachovati v poli za každých okolností. — Musí býti též schopen vykonati pochod 24 km v plné zbroji.

Výcvik starších vojinů.

Výcvik starších vojinů děje se, pokud nejsou schopni k zařazení, zvláště. Jsou-li však již nováčkové k zařazení schopni, jest účelné zařaditi starší vojiny do skupin, aby dávali příklad vojinům mladým. Starší vojíní bývají cvičeni též jako specialisté a nejschopnější pak jako vůdcové skupiny.

Výcvik mužů pro pomocné služby.

Vojíní pro pomocnou službu jsou jen zcela výjimečně ustanoveni k tomu, aby zastupovali vojíny zbraně schopné. Nejsou tedy, až na jistá pravidla kázně a vojenského zákona vůbec, cvičeni pro pole. Obdrží rovněž jako druzí vojíní výchovu mravní.

Vojenská výchova u těchto vojínů vztahuje se pouze na to, aby se dovedli správně pohybovat, ovšem beze zbraně. Tito vojíní zúčastní se též tělesného výcviku.

Ustanovení a výcvik specialistů.

Specialisté jsou, jako již výše bylo řečeno, ustanoveni ke konci čtvrtého měsíce výcviku a jsou rozděleni ve zvláštní kursy.

Výcvik může se konati buď pro všechny společně v pluku nebo v každém praporu zvlášť.

Rovněž i ustanovení a školení různých jiných specialistů v míru (krejčí, kuchaři, obuvníci, písaři), kteří nemohou býti dodáni mužstvem pro pomocnou službu, děje se za podobných podmínek.

Kapitola VI. Výcvik poddůstojníků.

Výcvik poddůstojníků (šarží) má ten účel, aby rozvinul jejich schopnost ve velení a jejich dovednost jako instruktorů.

Základem každé instrukce jsou různé předpisy. Poddůstojníci musí proto dobře znáti předpisy a musí jich též znáti použití. Velitelství bdí nad tím, aby předpisy byly dodržovány přesně a bez jakýchkoli vlastních dodatků nebo změn.

Nejdůležitější úlohou šarží jest výcvik mužstva v míru. Výchova poddůstojníků ve velení pozůstává hlavně v tom, aby tito dovedli vždy správně užiti různých způsobů boje za měnících se okolností. Tato výchova zahrnuje cvičení na mapě, v terénu a konečně jednoduchá nebo vzájemná cvičení s odídlem. Cvičení mají nejčastěji za podklad nějakou akci v rámci druhých jednotek proti omezenému cíli. U nižších šarží rotý končí se cvičení bojem čety a rotý.

Ve válce náleží úspěch obyčejně tomu, kdo se dovede rychle rozhodnouti a rychle jednati; k tomu musí býti šarže vedeny.

Jest též výhodné věsti je k vypracování delších hlášení, kreslení jednoduchých croquis a správnému posouzení a použití terénu v boji.

Schopnější poddůstojníci, kteří jeví zvláštní zájem, mohou býti přibráni i ke cvičením na mapě nebo v terénu pro důstojníky. Všichni důstojníci a poddůstojníci každé hodnosti musí znáti veletí a instruovati jednotky, které odpovídají jejich postavení, a musí uměti veletí jednotkám nejbližší vyšším.

Výcvik poddůstojnického dorostu.

Čety pro výchovu poddůstojnického dorostu bývají sestaveny nejpозději na začátku druhého měsíce výcviku nováčků. Elévové vybrání jsou z mužů, kteří ukázali se býti inteligentními, pracovitými, silnými, spolehlivými a ukázněnými vojíny a u nichž se projevují vlohy k velení.

Velitel praporu zkoumá jednotlivě všechny od rot navržené vojíny a rozhodne o jich přijetí do čety pro poddůstojnický dorost.

U pluku sestaví se zásadně jediná četa; jen výjimečně (u detachovaných praporů) možno utvořiti četu druhou. Plukovník nebo velitel praporu ustanoví též instruktory a sestaví program výcviku.

Výcvik obsahuje:

1. Studium předpisů, zvláště oněch částí, které musí poddůstojník skoro doslovně znáti.

2. Různé předpisy cvičebních řádů, které se týkají čety a roty.
3. Musí mít úplnou znalost cvičebního řádu ohledně boje skupiny.
4. Musí ovládat všechny zbraně, jež se vyskytují u pěchoty.
5. Musí znáti velení družině střelců nebo granátníků.

Elérové jsou podrobeni zkouškám. Podle výsledku zkoušky jsou pak jmenováni poddůstojníky.

Elérové, kteří jsou ustanoveni pro kulometnou rotu, tvoří zvláštní skupinu čety a mimo společné výchovy obdrží ještě zvláštní výcvik v kulometech.

Dobrovolníci jsou vychováni společně v četě pro poddůstojnický dorost, jest jim však věnována zvláštní pozornost.

Výcvik starších poddůstojníků.

U pluku jest utvořena druhá četa, která se skládá z nejlepších šarží a poddůstojnických elévů, kteří vyplnili jistě podmínky velitelem pluku stanovené. Tato četa jest sestavena nejméně na tři měsíce a má ten účel, aby prohloubila výcvik šarží, které jsou určeny pro poddůstojníky vyšší hodnosti.

Program výcviku jest doplněn takto:

1. Všeobecná znalost cvičebního řádu pěchoty (včetně kulometů a útočné vozby čili tanků).
2. Úplná znalost předpisů, které se týkají čety.
3. Úplná dovednost veletí skupině a četě.
4. Čtení map, používání dalekohledu, busoly, sestavování hlášení, croquis atd.

Poddůstojníci pro kulometnou rotu tvoří jako u první čety zvláštní skupinu.

Výcvik poddůstojníků specialistů.

Poddůstojníci, kteří jsou určeni pro speciální zaměstnání, obdrží nejdříve výcvik v první četě, po případě i v četě druhé. Speciální výcvik obdrží pak podle programu, který určí plukovník. Žádá se úplná znalost předpisů, které se týkají jejich speciálního oboru (3·7 cm dělo, minomety, telefonní aparáty, radiotelegraf, výbušné látky atd.).

Výcvik účetních poddůstojníků organisuje a řídí účetní důstojník pluku.

Výcvik poddůstojníků z povolání.

Tito musí se vykázáti ještě důkladnější znalostí všech předpisů než jak bylo vyučováno v druhé četě a musí znáti všechny předpisy, které se týkají roty. Jest nutno vychovati je dobře jako budoucí instruktory.

Výcvik důstojníků.

Plukovník jest odpovědný za výcvik svých důstojníků. Výcvik dělí se na výchovu všeobecnou a výcvik odborný.

Všeobecná výchova má důstojníku zajistiti přednost nad poddůstojníky. Vzdělání důstojníků, kteří neabsolvovali žádných vojenských škol, má býti na stupni všeobecných znalostí, které jsou vyžadovány při vstupu do vojenské školy.

Plukovník a velitelé praporů starají se všemožně o to, aby důstojníci sami vyplnili mezery svého vzdělání (zakládáním knihoven, důstojnickými schůzkami, přednáškami, rozdělením společných písemných prací atd.).

Odborný výcvik:

1. Úplná znalost všech předpisů pěchoty a znalost zvláštností jiných zbraní, zvláště dělostřelectva a aviatiky.
2. Znalost a obsluha všech zbraní, které se vyskytují u pěchoty a znalost všeho materiálu pluku v poli.

3. Schopnost taktického a administrativního velení své jednotky a znalost velení jednotky vyšší.

4. Prohloubená znalost terénu, nabytá častým zhotovováním topografických snímků, výzvědných croquis, panoram atd.

Tento odborný výcvik řídí velitel praporu podle programu, který důstojníkům oznámí, a který i často kontroluje, aby se přesvědčil, je-li správně prováděn. Velitel praporu hlásí nejméně jednou do roka plukovníkovi o stupni výcviku každého jednotlivého důstojníka. (Kvalifikační záznamy.)

Kapitola VII. Prostředky velitelství.

Velitel předává svou vůli vojsku pomocí povelů hlasem, pokynem, hlasem a povelu současně a konečně ústními nebo písemnými rozkazy.

Povelu hlasem užívá se vždy, má-li být provedení bezprostřední a ode všech najednou.

Povely pokynem dávají se tehdy, když vzdálenost nebo hluk nedovolují, aby velitel oddílu byl slyšen, nebo když velitel chce, aby se vše dělo v tichosti. Píšťalka nebo trubka slouží ke vzbuzení pozornosti. Při semknutých cvičeních rozeznáváme návěští a vykonávací povely. Návěští pronáší se tónem pevným a krátkým, povely vysloví se pak zvláštním důrazem.

Povely pokynem dávají se buď rukou, šavlí nebo puškou a znamenají: Ku předu, pochod, stůj, změnu směru, zpáteční obrat, stejný krok, shromáždění rot.

Při cvičeních pohybů užívají často vyšší velitelé trubky velitele rot nebo píšťalky, aby vzbudili pozornost vojska. Tak na příklad jeden hvizd nebo jeden tón trubky značí: *pozor!* Při objevení se nepřátelských letců nebo při nebezpečí jich příchodu značí více krátkých hvizdů: *poplach*. Serie dalších hvizdů pak značí: *konec poplachu*.

Kapitola VIII. Definice a všeobecná pravidla.

Vojské výrazy mají přesný smysl v jakém jsou používány, a to jak v běžné mluvě, tak i v rozkazech a hlášení.

Vojsko nachází se obvykle buď v proudu nebo v řadě. Může být buď v semknutém šiku, nebo rozvinuto po částech nebo střelcích.

Zástup skládá se z mužů postavených jeden za druhým. Dvojstup nebo trojstup skládá se ze dvou nebo tří zástupů vedle sebe.

Řada skládá se z mužů postavených jeden vedle druhého a majících rámě vyrovnána v témž směru. Ona část dvou nebo tří mužů nacházejících se jeden za druhým nazývá se *spolem* (franc. file, něm. Rotte). První z nich zve se *přední spolník*. Spol zve se *spolníkem* (Halbe rotte), schází-li ve druhé nebo třetí řadě muži. Poddůstojník, který se nachází za poslední řadou nebo po boku proudu za účelem dohledu nad pořádkem v pochodu, jmenuje se *poddůstojníkem za šikem* (franc. serre files, něm. schließender Unteroffizier).

Směrovým krajníkem rozumíme *poddůstojníka* nebo *muže*, podle něhož řídí oddíl svůj pochod. V proudu jest jím muž v předu jednoho proudu, zvaného *proudem směrným* a ustanoveného podle potřeby. V čáře o dvou nebo třech řadách jest to *přední spolník* toho spolu, který velitel podle potřeby určí buď ve středu, na pravém křídle nebo na křídle levém.

Směrovou jednotkou rozumíme onu část vojska, podle níž se řídí ostatní části prostřednictvím svých velitelů a krajníků.

Situace, čili různé části jakéhokoliv oddílu buď rozvinutého, v klidu nebo v pochodu, určuje se podle těchto pravidel:

Velitel oddílu určí *směrovou jednotku*, dále vzdálenost, kterou má velitel části od oddílu zachovávat (není-li tato vzdálenost vytknuta v předpisu), nebo bod, k němuž má oddíl směřovati. To samé určí velitel *směrovému krajníku*

svého oddílu. Všichni ostatní řídí se podle směrových oddílů. Každý jest odpovědný za boční rozstup a odporuje tlaku, který snad přichází s protivné strany. Kdo ztratí vzdálenost nebo boční rozstup hledí jej získati ponehlahu a nikoliv náhle.

Proudem rozumíme útvar oddílu, jehož části jsou jedna za druhou.

Linii rozumíme celek oddílu, při němž jednotlivé části jsou jedna vedle druhé bez ohledu na vzdálenost a boční rozstup. Slova linie užívá se zvláště pro jednotky v semknutém šiku a pro vyšší jednotky v boji. Pro malé jednotky jest užíváno slova odřad nebo stupeň, aby se zamezilo představě přímého, ztuhlého a nepřetržitého útvaru. Při praporu možno stejně užívati výrazu: prapor prvního odřadu nebo první linie.

Frontou čili čelnou čarou rozumí se prostor, který zaujímá vojsko buď v linii nebo v proudu. Na frontu v semknutém šiku počítá se 1·15 m pro muže, jestliže jsou vojíní rozestaveni s mezerami normálními (15 cm mezi každým mužem) a 1 m, jestliže jsou rozestaveni tak, že se dotýkají lokty.

Útvarem rozumíme pravidelné postavení všech oddílů vojska ať v linii, v proudu nebo v boji.

Hloubkou rozumíme prostor mezi hlavou prvního oddílu a koncem oddílu posledního ve všech formacích.

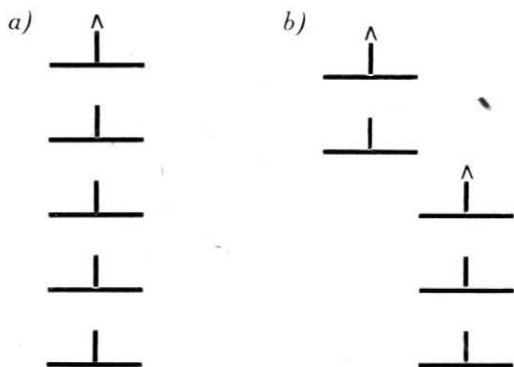
Vzdáleností rozumíme prázdný prostor dělicí dva muže nebo dvě jednotky postavené jedna za druhou. Mezi jednotkami měří se prostor vždy mezi poslední řadou přední a první řadou následující jednotky.

Mezerou rozumíme prázdný prostor, který dělí dva muže ve stejné řadě, nebo dvě jednotky, které sousedí paralelně k frontě. Mezi dvěma jednotkami, na stejné výši rozvinutými, počítá se mezera od pravého muže levé jednotky a levého muže jednotky pravé.

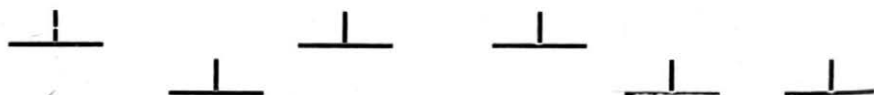
Základem všech poloh ať útočných neb obranných jest stupňovitě rozestavení v hloubku.

Tu rozeznáváme:

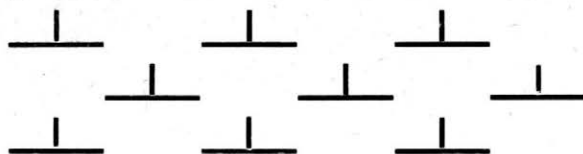
Jednotky za sebou. Jednotky položené a) jedna za druhou s jakoukoli vzdáleností je dělicí, nebo b) postupující týmž samým směrem nebo směrem paralelním a málo vzdáleným.

Jednotky v úrovni. Jednotky položené jedna vedle druhé v témž odřadu a s jakoukoli mezerou, aniž by byly přesně vyrovnány.

Šachovité rozložení. Celek vojska jest rozložený ve dvou nebo více odřadech oddělených mezerami; oddíly jednoho odřadu odpovídají mezerám odřadu předchozího.

Změnou útvaru rozumíme pohyby, které se provádějí pro přechod z jednoho útvaru k útvaru druhému.

Rozeskupení jest rozdělení vojsk na oddíly, z nichž každý má svou zvláštní úlohu k vyplnění a všechny mají společný cíl.

Rozčleněným seskupením rozumíme rozeskupení, které obsahuje široké mezery a vzdálenosti mezi odděleními těžé jednotky, jestliže tato jest schopna bezprostředně účinkovati v několika různých směrech.

Manévr jest kombinace ohně a pohybů, která uvádí dané rozeskupení v činnost, aby dosáhnuto bylo označeného cíle.

Postavení čili posice jest celek terénu buď opevněného nebo neopevněného a obsazeného vojskem. V celkovém rozložení velikých jednotek (armád) jsou dvě successivní posice odděleny od sebe vzdáleností několika kilometrů.

Cíl značí omezenou část nepřátelské posice, jež má býti dobyta útočícím vojskem.

Mezi successivními cíly může pěchota k proražení opevněných posic zvláště na začátku boje provést více skoků. Každý skok jest omezen linií zastávky (nebo cílem).

Jest nutno dáti vždy za vyznačenými cíly vzdálené body směru, jednak k vedení pohybu na tyto cíle, jednak k zajištění rozvinutí další akce po dobytí prvních posic.

Ofensivní akce. Jest to společná celková akce, která má za účel, aby zlomila bojové rozeskupení nepřítele. Může se skládati z více útoků po sobě nebo najednou podniknutých; každý útok může trvati více hodin nebo i více dnů a může se rozlišovati v jistý počet období.

Plán a rozkaz k útoku. Úmysly a opatření k provedení útoku bývají sestavovány ve formě plánu. Prováděcí opatření k útoku jsou pro všechny jednotky vyjádřeny v rozkazech.

Pásmo akce jest pásmo terénu přidělené v ofensivě praporu nebo vyšším jednotkám. Rota neobdrží zásadně pásma akce. Její pásmo, aniž by bylo nutno vymeziti přesně hranice, vyplývá ze vzdálených bodů směru a z úkolů, jež jsou rotě dány.

Přibližováním rozumíme pohyby pěchoty, která se za palby dělostřelectva a letectva snaží dosáhnouti vzdálenosti potřebné ke zteči a která používáním vhodných přibližovacích útvarů zmenšuje své ztráty.

Útok jest akce pěchoty, jež zaujala útvar, který jí dovoluje odpověděti na palbu nepřátelské pěchoty. Postup pěchoty při útoku jest kombinace ohně a pohybu.

Zteč jest hlavní a rozhodující děj útoku. Útok počíná se buď ztečí — a pak útvar při zteči vyplývá z tajného umístění ve výchozí základně více nebo méně připravené — nebo jest tento útvar posledním obdobím útočného útvaru, který zase následoval za přibližovacími útvary a po successivních přeměnách rozeskupení.

Předskok linie nebo **odřadu** jest překročení praporu první linie (čáry) jedním nebo více prapory, které následují na linii v terénu předem označené.

O sou odevzdání rozumí se trať hlavní komunikace, která protíná pásmo akce veliké jednotky. Zde nachází se též v blízkosti telefonních a optických ústředí předsunutá zpravodajská ústředna (centre de renseignements avancé).

Předvojem rozumíme rozeskupení, které počíná od prvního styku s nepřítelem nebo v pronásledování, a které se od přibližovacích nebo útočných formací liší většími vzdálenostmi.

Odrady praporu nebo roty předvoje nazývají se: Čelní hlídka, čelní oddíl, záloha předvoje.

Zadní voj jsou části, které jsou určeny k ochraně týlu vojska v pochodu. Boční voj jsou nehybné nebo pohyblivé části, které jsou určeny k ochraně boků vojska a které nejsou ve svazu s částmi jinými.

Boční voj spojovací jest oddíl, který se pohybuje v boji na hranici pásma akce dvou jednotek v úrovni s tou úlohou, aby vyplnil prostor, který by mohl při nestejnoměrném nebo rozcházejícím se postupu vzniknouti.

Zálohou označujeme část jednotky, která zůstává k dispozici velitele téže jednotky nebo velitele vyššího.

Defenzivní akce jest celková akce, která má za účel, aby udržela a obhájila terén, na němž se velitel rozhodl zlomit útočné rozeskupení nepřítelovo.

Oddíl může vésti boj defenzivní nebo může se nalézati v situaci stabilisace více nebo méně prodloužené.

Plán obrany jest pomůcka sestavená od všech odradů včetně roty. Zabývá se všemi obrannými prostředky, jež stojí k okamžité dispozici. Bývá často doplněn plánem zesílení, který předvídá jisté semknutí, aby se učinilo místo pro jednotky, které mají posílit obranu fronty.

Hlavní posicí odporu nazývá se celek terénu a opevnění obsazených hlavními silami vojska obrany. Před ní jest ostrážná posice nebo posice předních stráží, za touto pak uzavírací posice (position de barrage).

Pojmenování vojska obrany.

1. Ostrážné oddíly, krycí strážie nebo přední strážie. Tyto oddíly bijí se v ostrážných posicích.

2. Hlavní síly hájí až do krajnosti hlavní posici odporu.

3. Všeobecné zálohy umístěny jsou za uzavírací posicí a jsou k dispozici velitelství uzavírací posice.

V případě stabilisace jsou fronty rozděleny na tyto části:

úsek	pěší divise,
podúsek	pluk,
okrsek	prapor,
podokrsek	rota,

Podle směru střelby ve směru útoku nepřítel nebo podle posice, kterou oddíl hájí bez ohledu na útvar útoku nebo obrany, bývá střelba buď čelná, kosá, bočná nebo ze zadu.

Střelba, která jest vedena ve směru největšího rozsahu cíle, jest tak zvaná střelba enfilyjící. Taková střelba jest buď čelná, kosá, bočná nebo střelba ze zadu, a to podle toho, jak se nám jeví cíl.

Je-li tento způsob palby veden zbraněmi velkého účinku, přináší nejlepší materiální účinky. Bočná palba a palba ze zadu nejvíce demoralisují protivníka, třebas ani nebyly jinak účinnými.

Palbou s boku (feu de flancement) rozumíme střelbu, která jest vedena z boku k ochraně fronty nebo boku sousední jednotky nebo její částky. Podle směru útoku může býti útočník napaden palbou z předu, šikmo, z boku nebo i ze zadu.

Při bojových cvičeních se nepřítel předpokládá, jestliže jeho směr, síla a postavení jsou pouze naznačeny námětem; nepřítel jest značkován, jestliže se za nepřitele použije pouze několik mužů; nepřítel jest skutečný, jestliže dvě části s plným stavem proti sobě cvičí. Cvičení jest jednostranné, jestliže chování nepřítelově jest předem určeno instrukcemi za tím účelem, aby bylo dosaženo jistého cíle výcviku. To jest případ obyčejný. Cvičení se soupeřstvím jest tenkrát, jestliže velitelé cvičících částí mají úplnou volnost akce v rámci obdržené úlohy.

Kapitola IX. Složení pluku.

Rozdělení.

Pluk skládá se z několika praporů, které jsou očíslovány (I., II., III. atd.) a mimo to z jedné mimořádné roty.

Prapor skládá se z velitelství, ze tří obyčejných rot, jedné kulometné roty a jedné čtyř doprovázejících prostředků.*) Roty jsou po řadě očíslovány, vyjma čísla 4, 8 a 12. Roty kulometů a doprovázejících prostředků mají číslo praporu.

Rota s válečným stavem dělí se na čtyři bojové čty (číslo 1—4) a četú velitelství. Četa skládá se pravidelně ze tří bojových skupin.

Bojová skupina skládá se z jedné družiny lehkých kulometů (fusiliers mitrailleurs) a z jedné družiny granátníků-voltigérů (grenadiers-voltigeurs). Tyto mají čísla své skupiny.

Složení a ozbrojení skupiny jest toto:

Složení		V ý z b r o j	Poznámka
Poddůstojník velitel skupiny		puška	
Družina lehkých kulometů (střelců)	1 desátník, velitel družiny	mušketa (krátká puška čili karabina)	
	1 střelec	lehký kulomet a pistole	
	1 obsluhovač	pistole	
	3 pomocní obsluhovatelé .	mušketa	
Družina granátníků voltigérů	1 desátník, velitel družiny	puška	
	1 vrhač granátů	mušketa a pistole	
	1 granátník „V. B.“ *) . .	puška	
	3 voltigéři	puška	

*) „V. B.“ jest přístroj, který dovoluje střelci ruční granáty puškou na delší vzdálenost

Tento základní stav může při výcviku býti překročen nebo může, zvláště po boji, klesnouti. V prvním případě zesílí nejdříve velitel skupiny počet obsluhovačů až na šest.***) V druhém případě pak zajistí především obsluhu automatické zbraně nejméně s 2 obsluhovateli, zůstatek tvoří pak družinu voltigérů.

Organisace velitelství.

Ve válce má plukovník ku pomoci jednoho přiděleného podplukovníka nebo štábního důstojníka u štábu pluku. V míru má pluk 2 podplukovníky. Velitel praporu má též přiděleného jednoho důstojníka jako pobočníka.

U rot velí četám poručíci, podporučíci nebo důstojníci zástupci. Při nedostatku důstojnictva mohou též velet četám vyšší poddůstojníci. Při odchodu velitele jest tento ihned automaticky nahrazen podle pořadí nejstarším poddůstojníkem části. Při družině bývá desátník zastupován vojínem staršího ročníku, zvlášť vybraným a předem velitelem roty (kapitánem) jmenovaným.

*) Projektována jsou 1—2 děla 3·7 cm a lehké minomety.

**) Tito přespočetní obsluhovatelé jsou vyzbrojeni jako voltigéři.

Skupina velitelství.

Pro každý pluk a prapor jest připravena skupina velitelství, pro každou rotu pak četa velitelství.

Skupina velitelství pluku náleží do stavu mimořádné roty. Skupina velitelství u praporu podléhá pobočníkovi.

Četa velitelství jest pod velením sergeanta. Je-li rota zaměstnána v boji, dělí se tato četa na dvě skupiny: na skupinu kapitána a na skupinu bojové vozby se, sergantem v čele. Při přehlídkách nebývá skupina velitelství zastoupena.

Při zařazení nováčků bývají stavy praporů, rot a skupin vyrovnány a pak zůstávají vojini na svých místech.

Pluk o dvou praporech, prapor o dvou rotách, rota o dvou nebo třech četách a četa o dvou skupinách cvičí a manevrují podle těch samých zásad jako jednotky s úplným stavem.

O složení a stavu kulometné roty pojednává se ve zvláštním předpisu.

Část II. Výcvik jednotlivce.

Kapitola I. Všeobecnosti.

Výcvik jednotlivce jest individuální technický výcvik, jemuž se podrobí bez rozdílu každý pěšák. V něm není zahrnut zvláštní výcvik, který obdrží staří vojini a různí specialisté. Tyto doplňky jsou obsaženy:

- pro ostrostřelce: v „Řádu o provádění střelby v rotě“;
- pro granátníky: v „Předpise o tělesném otužování“;
- pro kulometčíky: v „Řádu o kulometných jednotkách pěchoty“.

Výcvik vojina v boji tvoří část bojových cvičení, které jsou předmětem druhé části cvičebního řádu.

Individuální výcvik jest základem veškerého výcviku vojska. Jest to nejvhodnější a nejplodnější způsob vojenské výchovy, ovšem s podmínkou, že za všech okolností zachová se charakter školy přesnosti a energie.

Všeobecný společný výcvik, který následuje po dobrém individuálním výcviku, děje se velmi rychle. Vojin upadne vždy v různé zlozvyky nabyté na začátku. Jest proto nutno ihned od prvního týdne výcviku všechny chyby opravovati. Žkušenost učí, že kvapný výcvik zůstane vždy prostředním, byt byl i později opakován.

Kapitola II. Tělesná výchova.

Tělesná výchova nováčků má tyto úkoly:

1. Rozvinouti všeobecně tělesnou sílu a vychovati otužilé vojiny.
2. Rozvinouti různé zvláštní vlastnosti, které jsou potřebné k obsluze všelikých zbraní.

Prvního úkolu dosáhne se všeobecným tělesným otužováním, druhého úkolu pak otužováním speciálním.

Otužování děje se těmito prostředky:

1. gymnastickými cvičeními;
2. společnými hrami a sportem;
3. cvičením vojenského rázu: pochody, překonáváním překážek, házením granátů, bojem s bodákem, útočným cvičením v střídavém terénu a speciálním cvičením.

V následujících kapitolách omezím se pouze na zaznamenání různých pohybů a postojů, aniž bych se zmiňoval o podrobnostech provádění, z nichž uvedu pouze nejdůležitější a nejzajímavější odchylky.

Kapitola III.

Pohyby beze zbraně.

Postoj vojína beze zbraně: V celku stejný jako v bývalém rakouském cvičebním řádu.

„Pohov!“ Odsunutí levé nohy, pravý podpatek zůstane na místě. Vyžaduje se tichosti, nikoli však nehybnosti.

„Pozor!“ Vojín zaujme postoj beze zbraně a přisune rychle levý podpatek k pravému.

Pozdrav jest zcela podobný jako u nás.

Obrat vlevo (vpravo). Stejně jako u nás, rovněž tak „nalevo (napravo) v přič“.

„Čelem vzad!“ Celý obrat otočením napravo.

Odměřený a pochodový krok: Délka odměřeného kroku jest 75 cm a ruch pochodu jest 120 kroků za minutu. Pro pochodový krok není ani délka ani ruch předepsán a užívá se ho při delších pochodech na cvičišti nebo za městem. Poněvadž při zvýšení rychlosti ruchu se samočinně krátí délka kroku, jest třeba rychlost pochodu hledati ve zvýšení délky. Dobře vycvičené vojsko může dosíci kroku až 80 cm dlouhého — ruchu 120 kroků za minutu nesmí býti překročeno.*)

„Pochodem — vchod!“ Vykročí se levou nohou a pokračuje v odměřeném kroku jak bylo výše uvedeno.

„Zastavit — stát!“ Noha, která jest pozdvihnuta, položí se 75 cm vpřed a druhá, jež jest vzadu, přisune se k této.

Na povel „Zpátky — vchod!“ ustupuje se malými kroky vzad až na povel „Zastavit — stát!“

Gymnastický krok (poklus). Délka 90 cm, obvyklý ruch 180 kroků za minutu pro muže bez výstroje. Se zbraní a výstrojí činí délka 80 cm a ruch 170 kroků. Poklus provádí se jen výjimečně s polní výstrojí a to jen na velmi krátkou vzdálenost. Při plném běhu užívá se gymnastického kroku co možná největší rychlostí.

Naznačování a změniti krok. Při naznačování kroku zdvihají se obapolně nohy v ruchu kroku na místě a vykročí se až na povel „Ku předu — vchod!“

Plný obrat vzad v pochodu děje se buď v odměřeném kroku neb v pokluse.

„Zastavit čelem vzad — stát!“ Na povel „stát!“ vojin se zastaví a vykoná celý obrat vzad obratem vpravo.

Obrat vlevo (vpravo) v pochodu: Jako v našem cvičebním řádu.

Kapitola IV.

Pohyby se zbraní.

Postoj se zbraní u nohou. Puška (hlaveň vzadu) spočívá volně u špičky pravé nohy.

„Pohov!“ Stejný jako beze zbraně.

„K počtě zbraň!“ Z postoje se zbraní u nohou vyzdvihne se puška na pravém boku tak vysoko, až spodek pažby, kterou drží pravá ruka na dlani, jest ve výši boku. Levá ruka dotýká se pušky lehce mezi palcem a ukazováčkem, dlaně jest vodorovná s nataženými prsty, levé předloktí jest asi ve výši prsou; zároveň se trochu pozdvihne pevným a krátkým pohybem hlava.

Na povel „K noze — zbraň!“ postaví se puška bez úderu k pravé noze.

„Na rámě — zbraň!“ puška se položí na pravé rámě, takže trčí šikmo vzhůru a drží se za konec pažby pravou rukou.

*) Oddíl pohybující se krokem 80 cm v ruchu 120 kroků za minutu urazí bez únavy 4800 m za 50 minut. K dosažení této rychlosti krokem 75 centimetrovým bylo by zapotřebí ruchu 128 kroků za minutu, což není možno delší dobu vydržeti.

„K počtě zbraň!“ Jako v předešlém.

„Na řemen!“ Zbraň zavěsí se kolmo na řemen na pravé neb levé rámě.

Nasazování a snímání bodáku děje se podobně jako u nás. Se zbraní mohou se provést všechny obraty a pohyby v pochodu jako bylo naznačeno v kapitole třetí.

Podobné postoje jsou též předepsány pro vojína, který jest vyzbrojen automatickou puškou (fusil mitrailleur).

Kapitola V.

Tato jedná o postoji vojína při střelbě. Rozeznává se střelba stoje, kleče a leže jako v bývalém rak. cvičebním řádu. Rovněž pohyby k nabíjení a odstranění nábojů jsou zcela jednoduché a řídí se podle druhu zbraně.

Provedení střelby.

Jest pouze jeden druh střelby, t. j. volná střelba, který provádí obyčejně střelec z vlastní iniciativy, tedy žádné salvy. Povel zní: „K palbě! — vzdálenost (taková), na (takový cíl) . . . volně pal!“

Na povel „Palbu zastavit!“ zavře se pojistka.

Přehlídka zbraně jest nezbytná vždy před a po používání nábojů a to před odchodem z cvičiště, aby se zabránilo neštěstí.

Kapitola VI.

Tato zabývá se zacházením s revolverem nebo pistolí při střelbě. Střelba pistolí děje se vždy za přítomnosti důstojníků, při nabíjení musí hlaveň vždy směřovati k zemi nebo proti cílům!

Kapitola VII.

Jest věnována zacházení se zbraní nazvanou „fusil mitrailleur“ čili automatická puška, která jest na místě našeho lehkého kulometu.

Touto zbraní možno střeliti buď v klidu neb i v pochodu. Postoj v klidu jest vždy leže. Normální palbou jest kulometná střelba, jež se provádí vypalováním serií o 7—8 nábojích, jež se zovou „rafale“. Jen výjimečně možno střeliti ránu za ranou, jako z obyčejné pušky. „Rafale“ se okamžitě přeruší, jakmile jest dosaženo účelu, t. j. jakmile se nepřítel skryje nebo jest učiněn neškodným.

Povely jsou: Rafalová palba, jednotlivá palba, palbu zastavit. Poukazuje se zvláště na přesnou přehlídku zbraně.

Kapitola VIII.

Ruční granát. Rozeznávají se dva druhy ručních granátů, jež se zapálí a) buď úderem o nějaký předmět, neb b) automaticky odstraněním chránící zátvory.

Každý granát, jenž jest zapálen buď úderem nebo odtrhnutím zátvory musí býti okamžitě vrhnut.

Házení granátů děje se obyčejně stoje. Nutno však cvičiti i házení kleče a leže. Každý vojin musí znáti tyto tři způsoby házení. Dále jest uvedeno střelení ručních granátů z pušky za pomoci přístroje zvaného tromblon (V. B.), jenž se nasadí na ústí hlavně pušky. V tomto způsobu vrhání jsou vycvičeni jen ti vojini bojové skupiny, kteří mají ve výstroji tromblon.

Kapitola IX.

Bodák: Boji s bodákem jakož vůbec rukopášnému boji jsou vyučováni všichni borci. Každý musí znáti dobře užívati této zbraně v útoku i v obraně.

Kapitola X.

Lopatka. Návody k používání lopatky v různém období útočného boje nebo obrany. Poukazuje se na to, že hlavní práce koná se obvykle vždy v noci, k čemuž při výcviku náležitě přihlížeti. Podrobné provádění zákopových prací jest obsaženo v předpisu o opevňování terénu a vyučuje se na zvláštních cvičištích.

Kapitola XI.

Škraboška. Každý vojn včetně důstojníků, kteří musí projíti pásmo ostřelované nepřátelskou dělostřelbou, musí znáti jak užívat škrabošky tak i prováděti různé výkony s nasazenou škraboškou i po několik hodin.

Tento výcvik obsahuje:

1. Cvičení ve volném vzduchu, který má za účel, aby si lidé navykli na dýchání se škraboškou při různých příležitostech, v pochodu, při hrách, při střelbě atd.

2. V plynových komorách, aby si vojín zvykli na spolehlivost škrabošky a mohli ji přezkoušeti. Nutno též znáti zadržovati dech při výměně škrabošky (rychlost výměny).

Kapitola XII.

Kulomet. V této kapitole jest krátké poučení o zacházení s kulometem. Toto poučení dostačuje, aby každý vojn dovedl obsloužiti kulomet v nutném případě. Jest podán krátký nástin střelby a účinku kulometu, jakož i postavení v posici.

III. Výcvik skupiny.

Skupina jest základní jednotkou výcviku v boji. Skládá se hlavně z automatické zbraně (fusil mitrailleur), kolem níž jsou seskupeni jednak muži tuto zbraň obsluhující a zásobující, jednak ti, kteří vyzvědají, a ti, kteří ji chrání. Velitelem jest poddůstojník.

Výcvik skupiny má ten účel, aby naučil vojína bojovati ve skupině za přímého velení svého velitele. Každý musí býti vycvičen ve své zvláštní úloze, již má vyplniti ve spojení se svými bojovými druhy a mimo to musí též znáti kteréhokoliv z nich nahraditi.

Výcvik vojína skupiny obsahuje:

1. Semknutá cvičení,
2. cvičení v pohybu,
3. cvičení bojová.

První dvě cvičení tvoří technickou přípravu vojska a jsou obsaženy v následujících kapitolách (v kapitole II. a III.).

Bojová cvičení jsou částí výcviku v boji (oddíl IV., druhé části cvičebního řádu).

Kapitola I.

Útvar, shromáždění a vyrovnání.

Útvar. Skupina shromažďuje se v linii o jedné nebo dvou řadách nebo v dvojstupu, nebo v trojstupu. Pohybuje se v proudu a jen výjimečně v linii. Bojuje v různých formacích, které nemohou býti předpisem přesně stanoveny; různé prvky, z nichž se skupina skládá, seskupí se kolem automatické zbraně na různé vzdálenosti a mezery, podle úloh, kterou má každý z nich vyplniti. Bojové formace jsou obsaženy v druhé části cvičebního řádu.

Útvar v jedné řadě.

Vojíní jsou postaveni jeden vedle druhého, a to tak, že každý, upaživ levou ruku, dotýká se prsty ramene svého souseda. Jen výjimečně při přehlídkách bývá mezera mezi lokty jednotlivých vojáků 15 cm.

Bez zvláštního rozkazu postaví se družina střelců na pravo (od automatické zbraně) a seřadí se následovně: zprava nalevo počítaje: desátník, velitel družiny, první obsluhovač, střelec a pomocní obsluhovač.

Družina voltigérů seřadí se (nalevo od fusil mitrailleur) takto: desátník, velitel družiny, vrhači granátů, voltigéři, granátník V. B., který střílí ruční granáty z pušky pomocí tromblonů.

Útvar ve dvou řadách.

Družiny v jedné řadě seskupené jsou postaveny jedna za druhou ve vzdálenosti jednoho kroku, velitelé družin na pravém křídle své družiny. Družina střelců jest pravidelně v první řadě.

Útvar v zástupu.

Muži jsou postaveni jeden za druhým ve vzdálenosti 1 m, velitelé družin v čele své družiny. Družina střelců jest pravidelně v čele skupiny.

Útvar ve dvojstupu.

Družiny v zástupu jsou vedle sebe, velitelé v čele. Mezera jest táž a vznikne, jestliže formace ve dvou řadách provede obrát vpravo (vlevo), to jest jeden krok. Bez zvláštního rozkazu jest družina střelců vždy na levé straně a jest družinou směrovou.

V každé formaci jest velitel skupiny šest kroků před směrovým mužem. V čáře jest směrový muž zásadně ve středu, může však býti označen na pravém nebo na levém křídle. V proudu slouží jeden z velitelů družiny za směrového muže.

Nástup a vyrovnání.

Nástup děje se buď na místě nebo v pochodu na povel: „Nástup v čáře o jedné (dvou) řadě v zástupu (dvojstupu)“. Přezkouší se vyrovnání a zákryt. Na povel „Rozchod!“ se muži volně rozejdou.

Kapitola II.

Semknutá cvičení.

Tato cvičení jsou stejná jako u čtyř a jsou vyložena níže.

Kapitola III.

Cvičení v pohybu.

Všeobecná pravidla: Cvičení v pohybu mají za účel:

1. Naučiti jak poddůstojníky tak i mužstvo mechanismu pohybů, jichž budou používat v bojových cvičeních.
2. Rozvinouti rychlost rozhodnutí u velitelů a rychlost provedení u mužstva. Velitelé musí rychle rozpoznati, co jest v daném případě učiniti a musí dáti bez váhání potřebné rozkazy; vojíní pak tyto rozkazy rychle a bez porušení spojitosti a pořádku provedou.

Cvičení v pohybu se provádějí se zbraní na řemeni nebo v ruce bez odměřeného kroku. Za základ nemají žádného taktického námětu. Jest to čistě mechanické provádění pohybů.

Instruktor (velitel skupiny) vede sám svou skupinu, směrový muž jej následuje. Nechce-li velitel skupinu vésti, udá směrovému muži vzdálený bod za směr. Povelý dávají se buď hlasem nebo pokyny.

Pohyby v čáře nebo v proudu.

Povel: „Ku předu! — Zastavit stát!“

Změna směru: Buď na místě nebo v pohybu. Pokleknutí nebo lehnutí na zem na dotyčný povel nebo znamení.

Přechod z jedné formace k druhé.

Skupina v čáře o jedné řadě ocitne se v zástupu obratem vpravo neb vlevo, a to buď na místě nebo v pochodu. Předem ustanoví se směr. Skupina v čáře o jedné řadě může přejíti též ve dvojstup na povel: „V dvojstup!“ Jedna družina (střelci) sleduje velitele skupiny v zástupu a druhá (granátníci) postaví se jí po boku (rovněž v zástupu).

Skupina v čáře o dvou řadách přejde v zástup na povel: „V zástup!“ Ze zástupu možno přejíti v čáru o jedné řadě buď v pochodu neb na místě.

Povel: „Ku předu — nalevo v šik!“

Na povel: „Napravo zastavit — stát!“ provede se obrát pŕo zastavení. V pochodu v zástupu možno přejíti ve dvojstup tím způsobem, že zadní družina zrychleným tempem dostane se na stejnou výši. Totéž i obráceně: směrová družina následuje velitele, druhá přiřadí se za ní.

Rozvíjení.

Rozvinutí družin. Nejobyčejnější případ rozvinutí jest, když skupina v zástupu neb ve dvojstupu se rozvine v družiny, každá v zástupu. Skupina v čáře o jedné nebo dvou řadách může se rovněž rozdělití na družiny v jedné řadě.

V obou případech, poněvadž fusil mitrailleur jest nejdůležitější zbraní skupiny, určí velitel skupiny družinu střelců za směrovou a sám ji vede.

Povely: „Družinami — mezera tolik a tolik kroků...“

Opětné seřazení na povel: „Zástup“, „Dvojstup“.

Nebo: „Družinami ... vzdálenost tolik a tolik kroků“.

V tomto případě jsou družiny odřaděny jedna za druhou. Vzdálenost pohybuje se mezi 10—40 kroky. Není-li žádná vzdálenost udána, pak je normální vzdálenost 20 kroků.

Nebo: „Družinami bočný rozstup tolik ... vzdálenost tolik kroků...“.

Rozvinutí v řetěz.

Skupina rozvine se buď v jednom nebo ve dvou odřadech; tomuto může předcházeti někdy rozvinutí družin (viz odstavec: Rozvinutí družin). Pohyby provedou jednotliví muži rychle a mechanicky. Nutno požadovati toho, aby, jakmile se zastaví, ihned se položili na zem nebo se jinak ukryli. Žádné vyrovnání.

Vyrojení vprč ve směru pochodu nutno se co možno vystřihati; jest lépe zaujmouti napřed směr na nový bod a potom se rozvinouti.

Povel: „V jedné řadě rozvinouti ... Bočný rozstup ... kroků“.

„Zastavit — stát!“ (Je-li potřeba).

Střelec automatické zbraně stane se směrovým mužem, podle něhož se všichni řídí. První obsluhovatel postaví se napravo, velitel družiny nalevo od něho a pomocní obsluhovatelé seskupí se napravo a nalevo od těchto tří mužů.

Není-li udán žádný bočný rozstup, zaujme se normální rozstup 5 kroků. Na povel: „Zastavit — stát!“ muži ulehnu nebo se ukryjí, a mohou se několik kroků od sebe vzdáliti k použití úkrytu. Velitel skupiny vyklidí frontu a položí se za střelce, aby mohl řídití palbu. Desátník, velitel družiny a první obsluhovatel přiblíží se rovněž k fusil mitrailleur, aby mohli veliteli pomáhati. Toto

jest normální rozvinutí skupiny. Velitel skupiny může ovšem rozkázati, aby voltigéři se rozvinuli částečně na pravo a částečně na levo od družiny střelců.

Rozvinutí ve dvou odřadech:

„Ve dvou řadách rozvinouti . . . Směr . . . Bočný rozstup tolik kroků“.

„Zastavit — stát!“ (je-li zapotřebi).

V tomto případě rozvine se každá družina jako bylo výše řečeno, družina voltigérů následuje družinu střelců ve vzdálenosti 20 kroků.

Nástup rozvinuté skupiny děje se buď na povel nebo na zvláštní znamení.

Pohyb a palba rozvinuté skupiny.

Rozvinutá skupina jest nucena pohybovati se skoky. Mechanism těchto skoků jest nejdůležitějším cílem výcviku pro bojová cvičení.

Povel: „Vpřed!“ Všechno se rychle pozdvihne a běží až k určitému úkrytu nebo k čáře v terénu předem označené. Kromě toho musí též vojín znáti skoky o jednotlivých mužích nebo s družinami. Jest důležité, že velitel skupiny v boji nejde před skupinou jako při cvičeních, nýbrž mezi druhými vojiny v blízkosti střelce-mitrailleur. To proto, aby tento mohl ihned zahájit palbu (i v pochodu) a aby velitel nebyl od nepřátelských ostrostřelců poznán a vzat na mušku.

Palba.

1. Automatická palba provedená automatickou puškou (fusil mitrailleur).
2. Jednotlivá volná palba, které se zúčastní všichni muži ozbrojení puškou neb mušketou.
3. Výjimečně společná palba na povel velitele skupiny nebo družiny.

IV. Výcvik čety.

Četa jest nejmenší jednotkou pěchoty, která jest schopna k manevrování a která může k dosažení společného cíle vynaložiti více oddílů, jimž se ukládá rozmanitá úloha k řešení.

Výcvik čety má za účel:

1. aby velitel měl celou četu pevně v rukou a naučil celek potřebné pospolitosti;
 2. aby naučil skupiny bojovati ve spojení s druhými sousedními skupinami.
- K tomu účelu slouží: Semknutá, pohybová a bojová cvičení.

Kapitola I.

Útvary a nástup.

Útvary. Rozeznávají se tyto formace:

1. nástupová (shromažďovací);	3. přibližovací;
2. pochodová;	4. útočná.

Nástupová formace.

Četa se obyčejně shromažďuje v čáře se třemi řadami nebo v trojstupu. V jistých případech může použití též čáry se dvěma nebo s jednou řadou dvojstupu nebo zástupu.

Formace v čáře o třech řadách.

Skupiny v čáře o jedné řadě jsou postaveny jedna za druhou ve vzdálenosti jednoho kroku. Velitelé skupin jsou na pravém křídle.

Formace v čáře o jedné nebo o dvou řadách (šik).

Tři skupiny v čáře o jedné neb o dvou řadách shromáždí se jedna vedle druhé, vyrovnány, avšak bez mezer. Velitel pravé skupiny jest na pravém

křídle. Velitelé druhých skupin jsou jako poddůstojníci za šikem (serre-files) dva kroky vzad. Jestliže četa pozůstává jen ze dvou skupin, pak může se seřadit v čáře o dvou řadách tím, že skupiny zformované o jedné řadě postaví se jedna za druhou.

Formace v proudu.

Formace trojstupu, dvojstupu, zástupu povstanou z předešlých formací obratem vpravo (vlevo). Skupina, jež byla v první řadě, jest zásadně skupinou směrovou a velitel čety postaví se 6 kroků před ni.

Při pochodu městem jest velitel čety po boku velitele levé skupiny mimo proud.

Pochodová formace jest trojstup. Četa může ovšem též jíti v zástupu nebo ve dvojstupu, nebo zcela výjimečně v čáře.

Na cestách zaujmou poddůstojníci za šikem místo na konci proudu. Velitel čety pohybuje se zásadně na výši této poslední řady a změní místo jen tehdy, když kontroluje četu, aby v ní udržoval pořádek.

Přibližovací formace jsou ty, které zaujme četa v postupu za nepřátelského dělostřeleckého ohně nebo za palby pěchoty, dokud není sama nucena palbu zahájit.

Četa rozdělí skupiny v hloubku a šířku. Skupiny jsou zásadně v proudu, mohou však se pohybovat v odřadech s různými vzdálenostmi a mezerami.

Výjimečně jsou skupiny v čáře o jedné řadě. Používání těchto různých formací jest naznačeno ve druhé části cvičebního řádu.

Útočná formace jest ta, kterou zaujme četa, aby sama mohla zahájit palbu buď okamžitě nebo po krátkém jednoduchém přesunu.

Útočná formace vyvíjí se z formace přibližovací a mění se až do vytvoření útvaru ke zteči.

Formace přibližovací, útočná a ke zteči nejsou ničím jiným nežli různými druhy bojové formace, o níž jest pojednáváno ve druhé části cvičebního řádu.

Seřazení a vyrovnání.

Seřazení, rozchod a vyrovnání děje se podle týchž zásad jako u skupiny.

Kapitola II.

Semknutá cvičení.

Pohyby v čáře. Obrat čelem vzad, vpravo (vlevo) bok, pak pohyby se zbraní jsou tytéž jako u skupiny.

Při obratu čelem vzad poddůstojníci za šikem (serre-files) rychlým tempem zaujmou své postavení vzad. Pochod v čáře vykonává se k provádění krátkého přemístění.

Pohyby v proudu jsou podobné jako pohyby v čáře. Změny směru provádějí se po označení nových bodů.

Všechny pohyby konají se buď odměřeným krokem nebo bez něho, v pokluse nebo krokem pochodovým.

Před rozchodem při odpočinku složí se zbraně v kozly na povel „V kozly — zbraň!“ „Odložit!“ Místo tvoření kozlů možno též velet: „Odlož — zbroj!“ Při tom položí se nejdříve na zem brašna a puška se podepře na brašnu.

Přechod z jedné formace k druhé.

Četa v čáře formuje se v proud. Povel: „Vpravo bok!“, po případě: „... směr ... Pochodem vchod!“

Četa v proudu formuje se v čáře tím samým povel. Pohybuje-li se četa a má-li se zastavit, nutno přidati ještě povel „Stát!“ Potom následuje vyrovnání a úkryt.

Pohybuje-li se četa v trojstupu, a má-li přejíti v čáru o třech řadách, učiní tak na povel: „Nalevo v čáře zastavit — stát!“ Na to levá skupina se zastaví, mužstvo rychlým ruchem se vyrovná v čáru. Druhé skupiny se seřadí v čáře za první.

Kapitola III.

Cvičení v pohybu.

Tato mají tentýž účel jako u skupiny a provádějí se podle týchže zásad. Velitel čety rozvine skupiny podle potřeby v různých formacích se střídajícími vzdálenostmi a bočním rozstupem. Jakmile jest četa rozvinuta, platí jeho povely pokynů pouze pro velitele skupin. Velitelé skupin velí obyčejně pomocí pokynů, jen výjimečně opakuji povel velitele čety a to dosti slabým hlasem.

Chce-li velitel, aby vše dalo se najednou, jest nutno předem říci: „na můj povel!“

Palba.

Rozvinutá četa provádí palbu podle těchže zásad jako skupina. Velitel čety zabývá se hlavně palbou fusil-mitrailleurů. Označí jim cíl, který mají ostřelovati, určí vzdálenost a naznačí též způsob palby. Podle toho jednájí velitelé skupin, a sice každý pro sebe a často z vlastní iniciativy.

Četa může ještě provésti:

1. krátké soustředění ohně a podporované palbou granátů na jistý předmět celou četou.
2. Velmi zřídka společnou palbu (salvy), kterou vykonávají voltigěři celé čety za velení velitele čety.

V. Rota a větší jednotky.

Kapitola I.

Rota.

Útvary. V různých útvarech roty zaujímají čety formace předepsané v oddílu: Výcvik čety.

Velitel roty jest obyčejně asi 10 kroků od směrové čety. Velitelé čet jsou na dva kroky před směrovou skupinou čety.

Jestliže čety se oddělí na vzdálenost nebo mezeru větší než deset kroků, zaujmou velitelé čet místo předepsané pro izolovanou četou (šest kroků vpředu). Skupina velitelství následuje zpravidla velitele roty. Při nástupu a semknutých cvičeních jest za základní četou. Bubeníci a trubači celého praporu jsou zpravidla společně s hudbou. Při pochodu městem mohou předcházeti rotě na patnáct kroků. V každém ostatním případě jsou buď na levém křídle nebo za poslední četou. Cyklista jest buď těsně za kapitánem nebo ve skupině velitelství.

Čety trojstupem v úrovni.

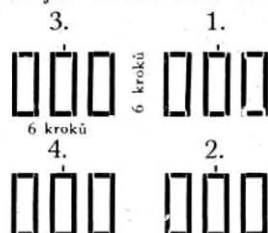
Čety v trojstupu jsou vedle sebe na stejné výši s mezerou šesti kroků

Dvojitý proud.

Každý proud skládá se ze dvou čet za sebou v trojstupu, se vzdáleností a mezerou šesti kroků. Pravý proud jest zpravidla směrový. První četa jest

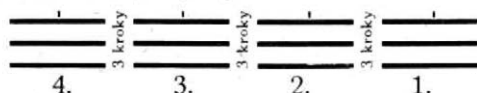
v čele pravého proudu, za ní jest druhá četa. Třetí jest v čele levého proudu.

Rota v šiku o třech řadách.

Čety v úrovni o třech řadách (o dvou nebo jedné) jsou postaveny jedna vedle druhé s mezerou tří kroků. Velitelé čet jsou na pravém křídle své čety. Poddůstojníci za šikem (serre-files) jsou v třetí (druhé řadě) za velitelem čety.

Této formace užívá se jen při přehlídkách.

Čety v trojstupu jsou jedna za druhou ve vzdálenosti tří kroků. Tento útvar vznikne z předcházejícího obratem vpravo (vlevo). Vzdálenost tří kroků jest vyplněna řadou poddůstojníků za šikem předcházející čety, a z toho vysvítá, že v pochodu není mezi četami žádné vzdálenosti.

Pochodový proud.

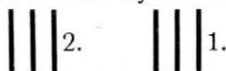
Rota pohybuje se obvykle v pochodu v trojstupu jak bylo výše řečeno. Může též jít ve čtyřstupu, když čety v zástupu jsou jedna vedle druhé, nebo v šestistupu, když utvoří dvojitý proud bez mezer. Těchto posledních formací užívá se zvláště v pochodu mimo cesty.

V pochodu jest kapitán pravidelně vzadu své rotty. Ruch udává poddůstojník zvlášť označený, který jest v čele proudu a který jest kontrolován velitelem první čety, jenž jest pak k tomuto účelu v čele.

Přibližovací formace.

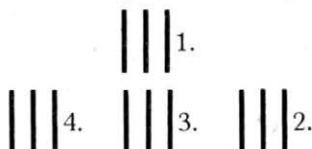
Přibližovací formace vzniknou buď z dvojitého proudu nebo ze šiku o třech řadách změnou vzdáleností a mezer mezi jednotlivými četami. Čety i skupiny zaujmou rovněž náležitou formaci přibližovací.

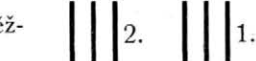
Podobným způsobem může býti rota buď:

1. V šachovém rozestavení:

2. V útvaru trojúhelníkovém (jedna četa v prvním odřadě, tři ostatní v druhém):

3. V útvaru lichoběžníkovém:

4. V útvaru obdélníkovém:

Rota, která jest na křídle nějaké formace, zaujme stupňovité rozestavení s přesunutým čelem (vpravo neb vlevo) tak, že každá četa tvoří jeden odřad vzadu a vlevo (vpravo) od předcházející:

rota stupňovitě na levém křídle: rota stupňovitě na pravém křídle:

Semknutá cvičení.

Rota provádí všechny pohyby tak, jak jsou předepsány pro četou; místo pojmenování četa, přijde pouze rota.

Nástup děje se podle těchto pravidel jako pro četou. Velitel směrové čety postaví se deset kroků za kapitánem, ostatní seskupí se podle daného povelu.

Přechod z trojstupu v pochodu do některé shromažďovací formace děje se na povely kapitána; velitelé čet zavedou pak své čety na příslušné místo. Podobně děje se přechod ze shromažďovací formace (šik o třech řadách) v jinou formaci: „Dvojitý proud, pochodem vchod!“

První a třetí četa nastoupí pohyb, druhá a čtvrtá zaujme předepsané místo za těmito. „Trojstup pochodem vchod!“

Četa označená jako směrová nastoupí pohyb, ostatní se umístí po řadě za ní na předepsanou vzdálenost.

Při přechodu z dvojitého proudu v proud pochodový, směrový proud (normálně pravý) pokračuje v pochodu, druhý proud se umístí za ním na předepsanou vzdálenost.

Při přechodu z dvojitého proudu v útvar čtyř trojstupem v úrovni, velí kapitán: „Čtyř trojstupem v úrovni pochodem vchod“, načež zadní čtyř zrychleným ruchem postaví se jedna nalevo a druhá napravo od čtyř předních.

Cvičení v pohybu.

Tato cvičení jsou podobná jako u skupiny a čtyř. Nejobvyklejší formace roty v pohybu v poli jest dvojitý proud neb obdélník, jež jsou základem bojové formace o dvou neb o třech odřadech.

Kapitola II.

Prapor.

Útvary praporu. Vzdálenost a mezera mezi jednotlivými rotami jest pravidelně 10 kroků. Velitel praporu s pobočníkem na 20 kroků před směrovou rotou, velitelé rot 10 kroků před směrovou četou roty.

Kulometná rota pohybuje se ve svých zvláštních formacích jako čtvrtá rota praporu. Četa doprovázejících prostředků (jest projektována) jest připojena ke kulometné rotě.

Skupina velitelství následuje buď za velitelem praporu neb za základní rotou. Bubeníci a trubači, nejsou-li spojeni s hudbou, zaujmou místa jak bylo výše vysvětleno u roty. Při cvičeních v pohybu může jich býti použito jako předavatelů rozkazů.

Praporový proud.

Roty, které mají čtyř trojstupem v úrovni, a kulometná rota v šiku, jsou postaveny jedna za druhou.

10 kroků

kulometná rota

Proud trojstupem.

Roty v trojstupu jedna za druhou, kulometná rota jako poslední.

Dvojitý proud.

Dva proudy vedle sebe na stejné výši. Zpravidla první a třetí rota jsou v čele, kulometná rota za třetí rotou a druhá rota za rotou první.

Rozstup.

Roty, majíce čtyř trojstupem v úrovni, jsou postaveny na stejné výši jedna vedle druhé, kulometná rota zásadně na levém křídle.

Prapor v šiku.

Roty jsou v šiku o třech řadách a vedle sebe na stejné výši (kulometná rota na levém křídle). Tato formace jest výjimečná a užívá se jí jen při přehlídkách atd.

Pochodový proud.

Roty jsou v pochodovém proudu jedna za druhou. Za účelem zmenšení hloubky proudu mohou býti rotы sestaveny v proudu čtyřstupem neb šestistupem.

Velitel praporu s pobočníkem jest za bubeníky a trubači, kteří předcházejí na patnáct kroků. Skupina velitelství (štáb) jest za velitelem praporu a před velitelem první rotы.

Nosiči raněných a ošetřovatelé za velení praporem lékaře jsou na konci proudu.

Přibližovací formace.

Pravidla, která platí pro čtyř v rotě, platí i pro rotы v praporu.

Semknutá cvičení.

Prapor cvičí podobně jako rota.

Semknutá cvičení v praporu *nebývají předmětem zvláštního výcviku*. Provádějí se příležitostně před nastoupením pochodu na cvičiště nebo před rozchodem po ukončeném cvičení.

Při vzdávání pocty při pochodu dá velitel praporu povel pouze pro první rotу, ostatní vykonávají (přijavše nejdříve odměřený krok) poctu každá pro sebe na povel svého velitele.

Cvičení v pohybu.

Prapor musí uměti pohybovati se rychle v různých formacích a tyto měniti podle okolností. Jinak platí tatáž pravidla jako pro rotу. Kulometná rota po případě s četou doprovázejících prostředků (37 cm dělo, vrhači min) zúčastní se těchto cvičení jako čtvrtá rota. Podle potřeby může býti též rozdělena na čtyř a tyto mohou býti přiděleny různým rotám.

Kapitola III.

Pluk a brigáda.

Pro nástup a pohyby disponuje pluk prapory buď vedle sebe nebo za sebou, brigáda pak pluky. Formace, které mají vzdálenosti zaujmouti, a mezery určí velitel pluku nebo brigády.

Plukovník nebo generál jsou zpravidla před směrovým praporem. Plukovní prapor jest při pochodu nesen mezi druhou a třetí četou přední rotы. Při pochodu městem hraje hudba a prapor jest rozvinut. V tomto případě jest prapor šest kroků za hudbou. Plukovník pak šest kroků za praporem.

Hudba jest při pochodu zpravidla v čele pluku s bubeníky a trubači jednoho nebo všech praporů. Při nástupu jest hudba za jedním z praporů nebo na místě, které jí velitel pluku vykáže.

Mimořádná rota jest podle rozkazu plukovníka buď v čele neb vzadu jednoho zvlášť určeného praporu. Pohybuje se v následujícím pořádku: skupina velitelství, četa spojovací, četa pozorovatelů, pionýři a sapéři, četa zasobovatelů, účetní poddůstojníci a ostatní.

Za pochodu jest četa sapérů deset kroků před hudbou, před ní jsou výzvědní jezdci. Cyklisté jsou za důstojníky plukovního štábu.

Rozkazy v pluku bývají často udílány důstojníky na koni. Roty provádějí je pak na povel svého velitele praporu.

* * *

Tímto podal jsem obšírný výťah z prvního dílu francouzského cvičebního řádu. Umyslně zdržel jsem se veškerých kritických poznámek, ponechávaje toto pro pozdější dobu až po vyjití oddílu druhého, který jedná výlučně o výcviku v boji.

Již však po přečtení prvního oddílu možno poukázati na vzácné výhody tohoto řádu. Jest to především nápadná jednoduchost v pojednávání o různých pohybech, jež zřídka se všeho zbytečného drillu a neplodného přetěžování jak vojáka tak i poddůstojníka bezduchým nacvičováním loutkovitých pohybů. Ve cvičebním řádu jest vždy a všude zvláště zdůrazňováno, že všechny pohyby jsou pouze mechanickou přípravou k výcviku v boji, která musí býti co nejjednodušší a nejkratší, aby zůstalo co nejvíce času pro tuto nejdůležitější část celé výchovy. Cvičební řád dále zdůrazňuje mravní výchovu vojína, které hned od počátku musí býti věnována největší pozornost.

Celý výcvik jest vlastně vybudován na zajímavé zásadě, že základním prvkem v moderním boji jest bojová skupina, v níž jsou zastoupeny všechny zbraně pro pěchotu nutné (automatická zbraň čili lehký kulomet, pušky, ruční granáty). Výcviku vojína v bojové skupině jest tedy věnován největší díl cvičebního řádu. Četa a rota zaujímají ještě dosti místa, kdežto prapor a vyšší jednotky (pluk, brigáda) jsou jen letmo podotknuty za účelem souvislosti. Při praporu jest výslovně řečeno, že semknutá cvičení nebývají předmětem zvláštního výcviku. Jaká to úspora času, vzpomeneme-li, kolik se před válkou promarnilo času semknutými cvičeními v praporu!

Jest nápadné, že francouzský cvičební řád zamítá řadové formace a doporučuje formace proudové jako jednodušší a ohebnější a též méně viditelné. Základní formaci v pohybu jest tedy pro bojovou skupinu zástup (dvojstup), při němž velitel nachází se v čele své skupiny. Toto má zajisté své výhody a bylo též navrženo majorem F. Wretzlem v zajímavém článku v 1. čísle „Vojenských Rozhledů“. Že Francouzi přijali jako pochodovou formaci trojstup a ne čtyřstup, zdá se býti velmi praktickým.

Výborným jest ustanovení přesné vojenské terminologie v kapitole VIII. (Definice a všeobecná pravidla). Tímto způsobem usporí se mnoho času a výkladu při rozkazech a hlášeníh a zjednoduší se velení. Možno celkem říci, že nový francouzský cvičební řád pro pěchotu odpovídá požadavkům moderní výchovy vojína.

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Přehled operací na polsko-ruské frontě II.

Postupující na západ, došla rudá armáda ke Vloclavku, překročila Vislu a v západním koridoru zmocnila se na krátký čas Lautenburku, Soldavy a Löbavy, při čemž bylo 40 důstojníků a 20.000 mužů polské armády zahnáno na území Vých. Pruska, kdež byli odzbrojeni a v Arisu internováni. Je to vrchol vítězství rudých vojsk, které právě tak jak rostlo, rychle zase upadá.